

MEĐUNARODNA RADIONICA

KRAJOLIK HRVATSKOG ZAGORJA: PROŠLOST, STANJE, PERSPEKTIVE TUHELJSKE TOPLICE, LISTOPAD 2010.

Međunarodna radionica *Krajolik Hrvatskog Zagorja: prošlost, stanje, perspektive* održana je 21. i 22. listopada 2010. u Tuheljskim Toplicama u organizaciji Krapinsko-zagorske županije i Hrvatske sekcije ECOVAST-a (Europskog vijeća za sela i male gradove). Na radionici je sudjelovalo sedamdesetak domaćih i međunarodnih stručnjaka i znanstvenika različitih disciplina koje se bave pitanjima krajolika: predstavnika fakulteta i znanstvenih ustanova, upravnih tijela, javnih ustanova, tvrtki, muzeja, škola, turističkih zajednica te razvojne agencije, lokalne akcijske grupe i udruga civilnoga društva.

Krajolik/krajobraz je jedna od najvećih vrednota i važna sastavnica prostornog identiteta Hrvatske. Krajolici predstavljaju fizionomiju čovjekova okoliša, kao odraz kulture i vremena svoga nastajanja, a razvili su se kao rezultat višestoljetnog uzajamnog djelovanja čovjeka i prirode. (Prema definiciji krajolika iz Europske konvencije o krajolicima - European Landscape Convention usvojene u Firenci 2000. godine, krajolikom se smatra određeno područje viđeno ljudskim okom, čija je narav rezultat djelovanja i međudjelovanja prirodnih i/ili ljudskih čimbenika.) Krajolici su bitna sastavnica čovjekovog okruženja, izraz zajedničke raznolikosti kulturne i prirodne baštine te temelj identiteta područja. Potpisivanjem Europske konvencije o krajolicima zemlje potpisnice, pa tako i Hrvatska, preuzele su obvezu vlastite krajolike prepoznati i zakonski ih zaštititi, uspostaviti i provoditi krajobraznu politiku koja ima za cilj zaštitu, upravljanje i planiranje krajolicima te omogućavanje sudjelovanja javnosti, lokalnih i regionalnih vlasti. Zbog toga krajolike treba ugraditi u sustave prostornog i urbanističkog planiranja i regionalnog razvitka. Danas u Hrvatskoj ne postoji jedinstven i međusobno usklađen sustav brige o krajolicima. Krajobraznu politiku trebaju provoditi tijela javne uprave, integralnim pristupom koji uključuje koordinaciju različitih sektora (prostorno uređenje, zaštita prirode i kulturne baštine, regionalni razvitak, poljoprivreda, šumarstvo, turizam, vodno gospodarstvo, promet i ostali).

U namjeri da potaknu primjenu Zakona o potvrđivanju Konvencije o europskim krajobrazima i sustavnu brigu o krajolicima sudionici skupa donijeli su zaključke i preporuke koji se upućuju nadležnim ministarstvima, javnim i znanstvenim ustanovama, nevladinim organizacijama, županijskim i ostalim nadležnim tijelima zaduženima za pitanja krajolika.

Zaključci radionice o krajoliku, Tuheljske Toplice, 2010.

1. Republika Hrvatska treba uspostaviti krajobraznu politiku s ciljem podizanja svijesti o vrijednostima i potrebi očuvanja krajolika, upravljanja promjenama te korištenju njegovih potencijala za održivi razvitak i kvalitetu života. Krajobrazna politika u obliku zasebnog strateškog dokumenta treba odrediti značaj i iskazati javni interes prema vrijednostima krajolika te dati smjernice za ostvarivanje ciljeva, inicijativa i metoda njihove provedbe.
2. Postojeće zakone koji uključuju krajolik/krajobraz potrebno je uskladiti sa Zakonom o potvrđivanju Konvencije o europskim krajobrazima, ujednačiti terminologiju te uskladiti stručne pojmove i njihova značenja koji proizlaze iz temeljnih zakona: Zakona o zaštiti prirode, Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, Zakona o prostornom uređenju i gradnji, Zakona o zaštiti okoliša.
3. Krajolik/krajobraz treba, sukladno Zakonu o potvrđivanju Konvencije o Europskim krajobrazima, ugraditi u pravilnike i podzakonske akte nadležnih ministarstava, a naročito prostornog uređenja, u okviru kojeg treba osigurati multidisciplinarni i integralni pristup planiranju krajolika.
4. U cilju očuvanja obilježja krajolika potrebno je provesti prepoznavanje (identifikaciju), dokumentiranje i vrednovanje krajolika države i svih županija izradom Krajobraznih osnova u kojima će se odrediti mjere zaštite te način upravljanja promjenama.
5. Za potrebe izrade krajobraznih osnova (podloga) na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini treba uspostaviti jedinstvene kriterije i standarde prepoznavanja, dokumentiranja, vrednovanja i zaštite krajolika. Krajobrazna osnova izrađuje se u okviru multidisciplinarnog stručnog tima (prostornih planera, arhitekata, krajobraznih arhitekata, povjesničara, etnologa, šumara, agronoma, geografa..), a treba biti podloga za izradu strateških i planskih dokumenata te za izradu prostorno planske dokumentacije svake jedinice lokalne samouprave.
6. Prepoznavanje i zaštita osobito vrijednih krajolika ne znači onemogućavanje njihovog razvoja, naprotiv potencijali krajolika mogu se koristiti za razvoj npr: selektivnih oblika turizma na bazi potencijala kulturne i prirodne baštine, ekološki i gospodarski održive poljoprivrede, obnovljivih izvora energije i sl.
7. U što većoj mjeri treba koristiti mogućnosti uključivanja krajolika u mrežu europske suradnje putem prekograničnih i ostalih međunarodnih projekata, u stručnoj i znanstvenoj podršci, umrežavanju i razmjeni iskustava na zaštiti i upravljanju krajolicima, što omogućuju ratificirani međunarodni sporazumi i dostupna sredstva iz europskih fondova.
8. Posebno se naglašava potreba uključivanja lokalne zajednice i stanovnika u procese zaštite, planiranja i uređenja krajolika, te provođenje programa edukacije o njegovim obilježjima i vrijednostima. Važna je uloga obrazovanja te stručnog i specijalističkog usavršavanja o zaštiti krajolika na visokoškolskim ustanovama.
9. Važne aktivnosti vezane su uz uključivanje javnosti kroz jačanje uloge lokalnih udruga i stanovnika u sve faze planiranja i donošenja odluka koje se tiču njihovog neposrednog životnog okruženja.

Tuheljske Toplice, listopad 2010.

Krapinsko zagorska županija uključila se u organizaciju ove radionice prepoznajući probleme koji se javljaju u krajoliku županije, ali i kako bi se potaknulo nadležna tijela za donošenje odgovarajućih dokumenata, smjernica, naputaka ili pravilnika o načinu izrade krajobrazne osnove za nacionalnu, županijsku i lokalnu razinu.

Hrvatska sekcija ECOVAST-a u sklopu međunarodne organizacije ECOVAST International dio je međunarodne mreže nevladinih organizacija CIVILSCAPE koje se bave problematikom očuvanja krajolika. ECOVAST ima stručna iskustva na međunarodnom i domaćem planu, a praktični model identifikacije krajolika primijenjen je i u Hrvatskoj.

Više informacija o organizaciji i održanim skupovima (uključujući i radionicu u Tuheljskim Toplicama) dostupno je na stranici www.ecovast.hr.

ECOVAST HRVATSKA SEKCIJA

